

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
האגף לשימור קרקע וניקוז
- טיוטה -

6 לאוקטובר 2021
ל בתשרי, התשפ"ב

קול קורא לרשויות ניקוז להגשת בקשות להשקעה בנושא
"תוכניות אגניות לניהול סיכוני שטפונות באגני נחלים מרכזיים"

- א. רקע לקול הקורא ומטרותו**
1. שטפונות והצפות הם אירועי הטבע השכיחים ביותר בעולם. גם בישראל קיימת בעיה חמורה של נזקי הצפות ושטפונות הגורמים נזק רב לרכוש, לקרקע חקלאית ולפעילות הכלכלית במשק ולעיתים אף גובים חיי אדם. בעית ההצפות עתידה להחמיר בשנים הבאות, נוכח שינוי במשטר הגשמים ונוכח גידול מואץ בהיקפי הבינוי והפיתוח ובעקבות זאת צמצום השטחים הפתוחים וגידול בשטח האטום לחלחול ולהחדרת הנגר העילי.
 2. החלטת הממשלה מס' 2457 מיום 2/3/2017, קבעה יעדי דיור לתכנון מפורט עד לשנת 2040, אשר תאפשר את יצירת המלאי התכנוני הנדרש לצרכים העיתיים של האוכלוסייה הגדלה במדינת ישראל. בעקבות החלטת הממשלה, מקדם מינהל התכנון את התכנית האסטרטגית לדיור 2040 לטווח ארוך, לשם הכשרת שטחי דיור, תעסוקה ותחבורה.
 3. בהחלטת ממשלה מיום 2/8/2021, הורתה הממשלה לשר החקלאות ופיתוח הכפר לקדם תכניות לניהול סיכונים להורות לשר החקלאות ופיתוח הכפר להשלים, עד ליום 31 לדצמבר 2021, מתודולוגיה להכנת תכניות לניהול סיכונים ברשויות הניקוז, המתבססת על עקרונות של מניעה, והעדפה לפתרונות מבוססי טבע, הכוללת שקלול של עלויות ותועלות של מפעלי ניקוז, ולקדם מערך הטמעה של המתודולוגיה האמורה ברשויות הניקוז.
 4. לאור האמור, בשנים האחרונות, שקד האגף לשימור קרקע וניקוז במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, כגוף המטה של רשויות הניקוז, על פיתוח מתודולוגיה מנחה לרשויות הניקוז, שהינה כוללת ואינטגרטיבית, הנשענת על דירקטיבת השטפונות האירופית, להכנת תכניות אגניות לניהול סיכוני שטפונות והצפות. המתודולוגיה גובשה לכדי "המדריך לגיבוש תוכניות לניהול סיכוני שטפונות" המהווה T.O.R לצורך קול קורא זה.
 5. מטרת התכניות האגניות שתתגבשה בהתאם למדריך לעיל הנה לסייע לרשויות הניקוז, בשיתוף עם גורמי הפיתוח, היזמים הגדולים במרחב ונציגי הממשלה הרלוונטיים, למפות את תמונת הפיתוח העתידית ולכמת את הנזק הכלכלי הפוטנציאלי שעלול להתרחש כתוצאה מאירועי שטפונות בהסתברויות השונות; לגבש תוכנית מענה שתציע אסטרטגיות פעולה שונות המתאימות לכל סוג של פיתוח (קיים, מתוכנן, בתוך/מחוץ לפשט ההצפה) על מנת לקדם את עקרון המניעה ולייצר מדרג חשיבות לטיפול בכל מקטע באגן. כל זאת, בנוסף למטרה הביסית ביותר והיא בניית

יכולת התמודדות שיטתית עם המצב הקיים מזה כבר, ובייחוד באזורים בהם נושא הטיפול בסיכוני שטפונות מפגר אחר הפיתוח.

6. יחודיות התוכנית האגנית לניהול סיכוני שטפונות, בהשוואה לתוכניות אב הקיימות ברשויות הניקוז היא בכל אחד מהמישורים הבאים: (1) שיתופי הפעולה עם בעלי ענין הפועלים באגן המחוייבים במהלך, והטמעת תוצרי התוכנית בממשקי עבודה שלהם; (2) מיפוי תמונה תכנונית ופשט הצפה צופה פני עתיד; (3) התייחסות שיטתית להיבטים כלכליים וכימות הנזק הפוטנציאלי; (4) אופרטיביות- חלוקת האגן למתחמי התערבות, בהתאם לסוג התכנון המקודם ובהתאם לגובה הנזק הקיים/ הצפוי.

7. המתודולוגיה לניהול סיכוני שטפונות (המרוכזת במדריך ייעודי, ומהווה הנחיה מחייבת לצורך קול קורא זה) מנחה את רשויות הניקוז להטמיע את עקרונות הפעולה הבאים:

- א. מיפוי שיטתי וכמותי של האתגרים באגן וכן קידום תכנון איכותי ומתן מענה לאתגרים אלו.
- ב. גיבוש המלצות לפעולה המטפלת באזורים המוצפים זה מכבר בהם מתקיימים שימושים רגישים להצפה.
- ג. גיבוש המלצות לתכנון הפיתוח המוקדמות על ידי גופי הפיתוח וטיוב התכנון המוצע על ידי גופי ניהול התכנון;
- ד. שמירה על האזורים החשובים לניהול הנגר, תוך הטמעת העקרונות האקו-הידרולוגיים המנחים לרציפות וקישוריות של הנחלים באגן;
- ה. טיפוח החקלאות הרב תיפקודית ושמירת היכולת לייצר מזון טרי ומקומי,
- ו. כימות העלויות והתועלות של כל חלופת ניהול סיכוני השטפונות ובניית מענה מיטבי באמצעות פעולה לפי החלופה לה התועלות הכלכליות, האקולוגיות והחברתיות הרבות ביותר;
- ז. בניית שיתופי פעולה ודפוסי עבודה קבועים עם בעלי ענין באגן, בהתאם לתוכניות הפיתוח המקודמות או העשויות להתקדם באגן.

ב. הגדרות

8. בקול קורא זה -

"בנט"ל" – בסיס נתונים טופוגרפי לאומי, המרכז למיפוי ישראל;

"המשרד" - משרד החקלאות ופיתוח הכפר;

"חוק חובת מכרזים ותקנותיו" – חוק חובת מכרזים, התשנ"ב-1992 והתקנות שנקבעו מכוחו.

"חוק התכנון והבניה" - חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965;

"חוק הניקוז" – חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, התשי"ח-1957;

"נחל מרכזי" – לענין נוהל זה, נחל שמוצאו בים התיכון או בגבולה של ישראל;

"פשט הצפה" – שטח שהוא חלק מהתיפקוד ההידרולוגי של הנחל, וסמוך אליו. לשטח זה מתפשט הנגר שגולש מעבר לאפיק הנחל, באירועי גשם בהסתברויות שונות;

"רשות ניקוז", "מפעל ניקוז", "ניקוז" ו"עורק" - כהגדרתם בחוק הניקוז.

ג. תקציב

9. סך התקציב המוערך להשקעה בהתאם לקול קורא זה הוא כ-5 מלש"ח (להלן: "היקף התקציב הכולל").

10. הסכום מובא להערכה בלבד. במידה והיקף התקציב הכולל ישתנה (יגדל או יופחת), וועדת ההשקעות תהיה רשאית להגדיל או להקטין את היקף ההשקעה, או לפעול בהתאם לכלל שוויוני וענייני אחר שתקבע.

ד. ועדת ההשקעות וצוות מקצועי

11. הרכב ועדת ההשקעות הוא: סמנכ"ל בכיר לתשתיות במשרד – (יו"ר), חשב המשרד או נציגו, היועץ המשפטי של המשרד או נציגו, (להלן: "וועדת ההשקעות").
12. וועדת ההשקעות תבחן בקשות שעמדו בתנאי הסף והומלצו להשקעה על-ידי צוות המקצועי, שהרכבו מפורט להלן, ותקבע את סכום ההשקעה המאושר.
13. החלטות הצוות יינתנו בכתב, ישקפו את עיקרי הדיונים, ינומקו ויחתמו על ידי כל חברי הוועדה.

צוות מקצועי לדירוג הבקשות להשקעה

14. הרכב הצוות המקצועי הוא: סגן מנהל אגף שימור קרקע וניקוז במשרד (יו"ר), מנהלת תחום רשויות ניקוז ומנהלת תחום מדיניות וסביבה (להלן: "הצוות המקצועי").
15. הצוות המקצועי יבחן בבחינה ראשונית את עמידת הבקשות בתנאי הסף וידרג את הבקשות בהתאם לאמות המידה כמפורט להלן.
16. המלצות הצוות יינתנו בכתב, ישקפו את עיקרי הדיונים, ינומקו ויחתמו על ידי הצוות.
17. יובהר, כי אין לראות בדירוג התוכניות ע"י הצוות משום התחייבות כספית למימון. דירוג התוכניות על ידי הצוות המקצועי יועבר לוועדת ההשקעות לבדיקה ואישור.

ה. תנאי הסף

18. תוכנית תוגש לאגן של נחל מרכזי שלם.
19. לרשות יכולת להעמיד מימון משלים ל- 100% של התקציב המאושר.
20. הרשות מנהלת ספרים כדין ועומדת בתנאים הקבועים בחוק עסקאות גופים ציבוריים, התשל"ו-1976.
21. רשות הניקוז הגישה עד המועד הקובע כל אחד מהמסמכים הבאים:
- 3.1 תשריט האגן.
- 3.2 נספחים 2 – 4 לקול הקורא, כשהם מלאים וכוללים את כל המידע הנדרש וחתומים על ידי הגורם המוסמך ברשות הניקוז.
- 3.3 מכתבי תמיכה בקידום תוכנית אגנית לניהול סיכונים שטפונות באגן, הסכמה לקחת חלק בקבוצת עבודה שתלווה את הפרויקט וכן הסכמה לשתף שכבות מידע תכנוני מאת כל אחד מהגורמים הבאים:
- (1) לשכות התכנון הרלוונטיות לאגן;
- (2) מחוז רשות מקרקעי ישראל;
- (3) מחוז משרד הבינוי והשיכון.

1. קריטריונים להערכת בקשה

סוג הקריטריון	עצמת הפיתוח הקיים והצפוי באגן		התרשמות כללית לרבות במסגרת ראיון	מידת התועלת של תכנית ניהול הסיכונים לרשות הניקוז ביחס למצב הקיים
מס' הקריטריון	1	2	3	4
קריטריון	היקף הבינוי הקיים באגן - אחוזו שטחי הישוב העירוני בלבד מסך השטח של האגן לפי הבנט"ל	אורך הנחלים הנמצאים תחת שטחי ישוב לפי הבנט"ל (בק"מ)	יכולת הרשות להוביל תכנון תוכנית אגנית לניהול סיכוני שטפונות ובכלל זה שיתוף הפעולה הנדרש להביא להשלמת הפרוייקט; מחויבות הרשות לתהליך תכנון ממושך ועתיר תשומות, הסכמה לשתף מידע עם בעלי הענין, המצאות של גורם מקצועי ברשות שהוא אחראי באופן קבוע לקשר עם מוסדות התכנון	כלי ניהול המידע הקיימים ברשות הניקוז (תוכנית אגנית/ אזורית/סקר מצב קיים) באגן הנוגע לבקשה
עד 30 נקודות	עד 30 נקודות	עד 20 נקודות	עד 20 נקודות	10-20 נקודות
אופן חלוקת הניקוז	שליש תחתון של הבקשות	שליש תחתון של הבקשות	בהתאם לראיון עם רשות הניקוז	לרשות תוכנית אב אגנית עדכנית מחמש השנים האחרונות הכוללת פרק הידרולוגי ותכנוני שלא בהתאם למתודולוגיה
	10 נק'	10 נק'		10 נק'
	שליש אמצעי של הבקשות	שליש אמצעי של הבקשות		לרשות תוכנית אב חלקית/ מקומית/ סקר מצב קיים לאגן הנוגע לבקשה
20 נק'	20 נק'		15 נק'	
	שליש עליון של הבקשות - שיעור הפיתוח הקיים הרב ביותר	שליש עליון של הבקשות - האורך הרב ביותר של הנחלים באזורי הפיתוח		לרשות אין תוכנית אב עדכנית מ-5 שנים אחרונות
30 נק'	30 נק'			20 נק'

21. ציון מינימלי וחלוקת ההשקעות בין מספר רשויות ניקוז

22. הציון המינימלי המזכה לצורך דיון בוועדת ההשקעות הינו 60 נקודות.

23. לוועדת ההשקעות סמכות לקבוע את מספר הבקשות שיאושרו במסגרת קול הקורא.

24. למען הסר ספק, אין בפרסום קול קורא זה משום התחייבות למתן השקעה למי מרשויות הניקוז המבקשות.

ח. היקף ההשקעה ושיעור ההשתתפות העצמית

25. השתתפות רשות הניקוז מכספי גביה עצמית (מכסות ניקוז) לכל בקשה תהיה בשיעור 10% מעלות התכנית המאושרת בפועל. בהתאמה, היקף ההשקעה יהיה עד 90% מעלות התכנית המאושרת בפועל.

26. יובהר כי ההשקעה כפופה לקיומו של תקציב מאושר מתאים; ככל שגובה התקציב אשר יעמוד לחלוקה יהיה נמוך מהזכאות של כלל רשויות הניקוז, תהיה ההשקעה באופן יחסי לכל רשויות הניקוז שנמצאו זכאיות.

ט. פעולות מאושרות במסגרת ההשקעה

27. להלן רשימת ההוצאות המאושרות להשקעה לצרכי מימוש הכנת תכנית לפי נוהל זה:

- א. התקשרויות עם משרדי תכנון ויועצים חיצוניים עצמאיים;
- ב. רכישת שכבות מידע;
- ג. תוכנות ומנויים לתוכנות לטובת התכנית שישארו בבעלותה של רשות הניקוז (לא יותר מ-5% מסך עלות הפרויקט);
- ד. רכישת מפות וצילומי לוויין;
- ה. מדידות קרקעיות;
- ו. תצ"אות.

28. הגשת בקשה

בקשות לפי קול קורא זה תוגשנה באמצעות דוא"ל, לד"ר ג'ניה גוטמן – jeniag@moag.gov.il - עד ליום כ"ה בחשוון, התשפ"ב, 31 באוקטובר 2021 (כולל). בקשה אשר תוגש באיחור תידחה ללא דיון.

29. תקופת הפעילות שעליה חל הנוהל

- א. התחייבות כספית להשקעה בתכנית לפי קול קורא זה תעמוד בתוקף למשך שנתיים ממועד אישורה על ידי וועדת ההשקעות והוצאת ההתחייבות.
- ב. יובהר כי ההתחייבות שיוציא המשרד תותנה ביציאה למכרז תוך חודשיים ממועד קבלת ההתחייבות. "המדריך לגיבוש תוכניות אגניות לניהול סיכונים שטפונות" הנו בגדר T.O.R. פרטים נוספים ניתן לקבל ביום העמקה במדריך - 19.10.21.
- ג. צוות התכנון יכלול מתכנן עיר ואזור (מתכנן מוביל), הידרולוג/מהנדס ניקוז ויועצים נוספים, בהתאם לצורך (אקוהידרולוג, שמאי, מנהל תפעולי של הפרויקט, אדריכל נוף).
- ד. וועדת ההשקעות תהיה רשאית, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, להאריך את התקופה ובלבד שהתקופה המוארכת לצורך היציאה למכרז תסתיים לא מאוחר מיום 31 בדצמבר של השנה הקלנדרית שבעדה ניתנה ההתחייבות. לא הוארכה התקופה, תהיה וועדת ההשקעות רשאית להעביר את שיעור ההשקעה לפרוייקט שקיבל את הניקוד הגבוה מבין הבקשות שהוגשו לתמיכה או לחלקו בין רשויות הניקוז הזוכות.
- ה. רשות הניקוז רשאית להגיש בקשה לוועדת ההשקעות להאריך את תקופת ההתחייבות בשנה נוספת, בהתקיים כל התנאים הבאים:

1. רשות הניקוז הגישה במהלך השנתיים ממועד האישור חשבוניות ודוחות ביצוע בהיקף כספי של 40% לפחות מהיקף התמיכה המאושרת להשקעה.
2. יתרת ההשקעה שטרם נוצלה עולה על 50,000 ₪.

30. הוצאת התחייבות כספית

- א. התחייבות כספית תהא בגובה סכום ההשקעה שאושרה בוועדת ההשקעות ובחתימת מורשי החתימה של המשרד בהתאם לחוק נכסי המדינה, התשי"א – 1951.
- ב. תוקף ההתחייבות יצוין על גביה.

31. מימוש התחייבות כספית

- א. דרישת תשלום על פי התחייבות כספית תבוצע על פי **נספח 1** לקול קורא זה. הכל בהתאם להוראות התכ"ם והנחיות החשב הכללי ובכפוף לתנאי קול הקורא.
- ב. הזכאי להשקעה יעביר למשרד חשבונית לטובת המשרד.
- ג. לא ניתן יהיה להמחות את כספי ההשקעה לפי קול קורא זה אלא במקרים חריגים, באישור ועדת התמיכות ובהתאם לנהלי חשכ"ל.
- ד. המשרד רשאי להקטין או לבטל את ההשקעה אם התברר כי רשות הניקוז לא היתה זכאית לקבלה, אם הופחת ההיקף התקציבי אשר הועמד לצורך קול קורא זה, או אם ניתנה השקעה ע"י משרד ממשלתי או גוף ציבורי אחר בעבור הפעילות בעדה הושקע התקציב על פי קול קורא זה.
- ה. לוי"ז התשלומים יבוצע בהתאם לאבני הדרך של המתודולוגיה (נספח 5_ אבני דרך לתשלום).

32. הגשת התוצרים ואישורם לקבלת התשלום בגינם

- א. הבקשות לתשלום יוגשו על גבי נספח 1 (טופס בקשה לתשלום), ובהתאם לטבלת ההתקדמות בנספח 5.
- ב. התוצרים, בהתאם לטבלת ההתקדמות בנספח 5 יוגשו לבדיקה ואישור של _____ (יקבע בהמשך).
- ג. כל תשלום מאושר יבוצע בתוך 60 יום ממועד הגשת חשבונית ובלבד שצורפו כל המסמכים המנויים בנספח.

33. דרישת מידע

המשרד רשאי לדרוש מרשות הניקוז כל מידע וכל מסמך נוסף כפי שיראה לנכון, לצורך הדיון בבקשה להשקעה.

34. ליווי, מעקב ובקרה

א. רשות הניקוז שבקשתה אושרה לפי קול קורא זה תקים צוות מלווה בראשות מנכ"ל רשות הניקוז או המנהנדס הראשי של הרשות ויהיו חברים בו: נציג האגף לשימור קרקע וניקוז; נציג לשכת התכנון המחוזית הרלוונטית של מנהל התכנון שימנה מתכנן המחוז; נציג מחוז רשות מקרקעי ישראל, נציג מחוז משרד הבינוי והשיכון, נציג המשרד להגנת הסביבה ונציג רשות הטבע והגנים.

- ב. פגישות הצוות המלווה יתקיימו, **לכל הפחות**, אחת לחודשיים ויתועדו בכתב על ידי נציג הרשות.
- ג. תפקיד הצוות להנחות את התהליך לוודא ביצוע לפי המתודולוגיה, לסייע בהסרת חסמים, להמליץ ולהנחות בנקודות הכרעה, ללוות להסכמות, ככל הניתן, להעביר לאגף לשימור קרקע וניקוז הערות והצעות לשיפור המתודולוגיה.
- ד. רשות ניקוז המבקשת להתקשר עם צד שלישי לתכנון או ביצוע עבודה, או מתן שירותים בזיקה לפרוייקט נשוא ההשקעה על פי קול קורא זה, תעביר לאגף לשימור קרקע וניקוז העתק מהחלטת ועדת המכרזים של רשות הניקוז בדבר זכיה במכרז או פטור ממכרז על פי הוראות חוק חובת מכרזים ותקנותיו, לפי העניין, למעט התקשרות שבוצעה בהתאם לחריגים הקבועים בסיפא לתקנה 8א(א)(1) לתקנות. נעשתה ההתקשרות בפטור ממכרז לפי תקנה 3(1) לתקנות – תצרף הרשות שלוש הצעות מחיר שהתקבלו במסגרת הפנייה לקבלת הצעות, תוך סימון ההצעה הזולה ביותר.
- למען הסר ספק, לא תתקבל חוות דעת משפטית חלף החלטת ועדת המכרזים או המסמכים הנדרשים לעיל.
- ה. הרשות תגיש לגורם המלווה מטעם האגף לשימור קרקע, בהתאם לשלבים והמועדים המפורטים בנספח 5, שכבות GIS המאגדות את כל המידע לאותו השלב. מידע שאינו ע"ג שכבות GIS יוגש כמסמך word או מצגת ppt. מפות יוצגו בקבצי JPG או PDF מעוגנים ב-ARCGIS.

35. הקטנת השקעה או ביטולה

- א. המשרד רשאי להקטין או לבטל את ההשקעה אם לא קיימה רשות הניקוז את כל דרישות המשרד בקשר לקול קורא זה, או אם לא קיימה את כל התנאים או ההתחייבויות בקשר למתן ההשקעה, אם התברר כי לא היתה זכאית לקבל כספים או נכסים נוספים בגין הפעילות הנתמכת, אם ההשקעה ניתנה על סמך נתונים לא נכונים, אם הופחת תקציב ההשקעה עקב מדיניות כלכלית או אם יש למשרד חשש סביר כי הרשות פועלת שלא על פי דין.
- ב. החליט המשרד על הקטנת ההשקעה או על ביטולה, תשיב הרשות למשרד את סכום ההשקעה ששולמה ושהוחלט על ביטולה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית חשב כללי.
- ג. המשרד רשאי יהיה לקזז חוב של רשות הניקוז למשרד מסכום ההשקעה שלו היא זכאית לפי קול קורא זה, וכן רשאי הוא לקזז את סכום ההשקעה שקיבלה רשות הניקוז לפי נוהל זה ושאותה היא נדרשת להשיב, מכל סכום אחר שאותו היא זכאית לקבל מהמשרד.
- ד. במקרה בו יתגלה כי שולם סכום השקעה על בסיס דיווח כוזב, רשות הניקוז תשיב את מלוא כספי ההשקעה ששולמו לה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית חשב כללי, ולא תיהיה זכאית לקבל השקעה כלשהי מהמשרד בכל נושא שלגביו יפרסם המשרד נוהל השקעה במהלך השנתיים העוקבות.

בברכה,

האגף לשימור קרקע וניקוז

משרד החקלאות ופיתוח הכפר